

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Analys och statistik om befolkningens utbildning

Folkhögskoleuppföljning

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Befolkningens utbildning

Produktkod

UF0549

Referenstid

Januari - april 2020

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Paula Kossack
E-post	Paula.kossack@scb.se
Telefon	010-479 60 05

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	3
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	4
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	5
2.6.1	Granskning under insamlingen	5
2.6.2	Granskning av mikrodata	5
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	6
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	7

1 Statistikens sammanhang

Undersökningen visar hur studiesituationen är på folkhögskolans allmänna kurs, vilka generella färdigheter deltagarna uppnår och om folkhögskoleutbildning leder till vidare studier.

Populationen bestod av deltagare på folkhögskolans allmänna kurs som studerat minst två terminer under läsåret 2016/17 och/eller 2017/18.

I detta dokument beskrivs översiktligt design och genomförande av statistiken om Folkhögskoleuppföljning 2020. Dokumentet kompletterar *kvalitetsdeklarationen* för Folkhögskoleuppföljning som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0549 under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna i statistiken är summor och andelar som visar deltagarnas studiesituation på folkhögskolans allmänna kurs och olika faktorer kopplade till detta.

2.2 Ramförfarande

Rampopulationen för undersökningen är personer som enligt Folkhögskolregistret studerat på folkhögskolans allmänna kurs på gymnasienivå, som studerat minst två terminer under läsåret 2016/17 och/eller 2017/18 och lämnat allmän kurs. Två årgångar fick slås ihop i denna undersökning för att få tillräckligt många svar och därmed tillräcklig säkerhet i resultaten. Rampopulationen avgränsades även till folkbokförda i Sverige våren 2020.

Rampopulationen delades upp på behöriga och ej behöriga. Behöriga deltagare uppnådde under de ovan nämnda läsåren grundläggande behörighet till yrkeshögskolan eller till högskolan och förekom inte som deltagare på allmän kurs efter vårterminen 2018. Deltagare som hade uppgift om grundläggande behörighet från flera terminer hänfördes till den termin då de senast fått uppgift om behörighet. Deltagare som inte uppnått grundläggande behörighet har antingen avbrutit utbildningen eller har inte klarat alla moment av utbildningen. De kan också gjort ett längre studieuppehåll. Personer som inte var registrerade efter vårterminen 2018 antas ha lämnat utbildningen.

Såväl observationsobjekt som målobjekt utgörs av individer. Individerna som svarar i undersökningen utgör uppgiftskällor.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

Statistiken baseras på uppgifter insamlade direkt från deltagarna. Svaren kompletteras med registeruppgifter från SCB:s utbildningsregister (UREG), RTB och Folkhögskoleregistret.

Undersökningen genomfördes som pappers- och webbformulär och utskick skedde till deltagarnas folkbokföringsadress. Det första utskicket skedde den 30 januari 2020 och inkluderade en pappersenkät samt ett brev med information om undersökningen och inloggningsuppgifter till webbformuläret. Ett tack- och påminnelsekort skickades ut den 13 februari och även detta inkluderade inloggningsuppgifter. Den 27 februari respektive den 12 mars skickades påminnelsebrev ut, vilka båda inkluderade både pappersenkäter och inloggningsuppgifter. Datainsamlingen avslutades den 27 april 2020.

2.4.2 Mätning

Vid uppgiftsinsamlingen ställdes frågor om deltagarnas studiesituation, om man har någon funktionsnedsättning och vad deltagarna har för sysselsättning efter allmän kurs. De viktigaste frågorna rörde:

- Studiesituation på allmän kurs
- Generella färdigheter som deltagarna fått
- Övergång till studier eller arbetsmarknad
- Bedömning av förberedelser för högskolan
- Funktionsnedsättning.

Undersökningen har genomförts som ett post- och webbformulär. I enkäten finns både frågor med fasta och öppna svarsalternativ.

Information om de slutliga observationsvariablerna och statistikens detaljerade innehåll finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se.

Det går även att i kvalitetsdeklarationen hitta information om observationsvariablerna.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Objektsbortfallet utgörs av deltagare som inte besvarat enkäten eller som inte kunnat nå exempelvis på grund av att de saknat folkbokföringsadress. Påminnelsebrev skickades ut vid tre tillfällen.

2.5 Bearbetningar

Bortfall respektive övertäckning kodas utifrån information från uppgiftslämnaren själv eller RTB. Det kan t.ex. vara när en deltagare meddelar att hon/han flyttat utomlands.

Uppgiften om kön och svensk/uländsk bakgrund hämtas från *Registret över totalbefolkningen (RTB)*. Grupperingen av den sistnämnda variabeln görs utifrån uppgift om följande indelning:

- Svensk bakgrund: född i Sverige, minst en av föräldrarna född i Sverige
- Utländsk bakgrund: född utomlands eller född i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands

Uppgift om föräldrarnas utbildningsnivå hämtas från *Registret över befolkningens utbildning (Utbildningsregistret)* med aktualitet 2019-12-31. Uppgifterna ligger sedan till grund för följande indelning:

- Minst en förälder har eftergymnasial utbildning
- Ingen förälder har eftergymnasial utbildning
- Saknas i Utbildningsregistret/ Uppgift saknas.

2.6 Granskning

De insamlade uppgifterna granskas under insamlingen, efter avslutad insamling samt i aggregerad form.

2.6.1 Granskning under insamlingen

Webbformulärets konstruktion anpassades för att minimera risken för att frågorna inte skulle besvaras på ett korrekt eller logiskt sätt. Detta skedde exempelvis med hjälp av synlighetsvillkor för hoppfrågor och fasta rullister istället för fritextrutor.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Samtliga inkomna frågeformulär prickades av i ett så kallat avregistreringssystem. Registrering av data från pappersblanketter skedde genom att inkomna enkäter lästes in maskinellt (skanning). Skanningsprogrammet kontrollerade så att korrekta värden registrerades vid skanningen, till exempel om svar var otydligt markerade. De värden som föll ut som fel vid dessa kontroller rättades upp manuellt med stöd av skanningsprogrammet, genom så kallad verifiering. Vid förekomst av dubbelmarkeringar, det vill säga om fler svarsalternativ fanns angivna för en fråga som bara fick ha ett svar, gjordes en markering i datafilen för senare manuell kontroll.

När alla inkomna svar var registrerade och samlade i en datafil kontrollerades materialet ytterligare. Rättning av dubbelmarkeringar skedde nu efter en viss prioritetsordning. I vissa fall gjordes rättningen utifrån svaren på andra frågor i enkäten. Ytterligare

kontroller som gjordes var bland annat att endast valida värden förekom i materialet samt att så kallade hoppinstruktioner hade efterföljts och att rätt antal svar för varje fråga hade lämnats.

2.6.3 Granskning av makrodata

Tabellerna har kontrollerats mot mikrodata.

2.6.4 Granskning av redovisning

Alla tabeller och diagram läggs ut på intern server, och granskas igen innan de publiceras. Det kontrolleras att antals- och andelsuppgifter i tabellerna på webbplatsen och i statistiknyheten stämmer överens med grunddata. Rubriker och förklaringar till tabeller och diagram granskas så att de är korrekta. Det sker även granskning efter publiceringen på webbplatsen och då granskas allt publicerat material såsom tabeller, diagram och statistiknyhet.

2.7 Skattningsförfarande

Undersökningen är en totalundersökning, men skattningar görs för att kompensera för det bortfall som förekommer. Målstorheterna i undersökningen skattas med hjälp av en kalibreringestimator som utnyttjar hjälpinformation som finns tillgänglig både för svarande och bortfall.

2.7.1 Principer och antaganden

Kalibreringestimatoern utnyttjar hjälpinformation, följande hjälpvariabler har använts

- Kön
- Utländsk bakgrund
- Föräldrarnas utbildningsnivå
- Meritvärde från årskurs 9.

Dessa variabler har använts med primärt syfte att minska de skevheter som bortfallet kan föra med sig. Under antagandet att variablerna samvarierar med svarsbenägenheten kan eventuella skevheter reduceras.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Kalibreringsestimatoern är en skattningsprocedur som utnyttjar hjälpinformation, d.v.s. för populationen eller urvalet sedan tidigare kända variabler. Den bakomliggande idén är att hjälpinformation som samvarierar med undersökningsvariabler och/eller svarsbenägenhet har en god förmåga att reducera skevheter som uppkommer på grund av bortfall. Dessutom kan sådan hjälpinformation bidra till att reducera skattningarnas varians. Hjälpinformationen finns beskriven i avsnitt 2.7.1.

En kalibreringsestimator för en populationstotal $Y = \sum_U y_k$ kan skrivas

$$\hat{Y}_w = \sum_r w_k y_k$$

där r är svarmängden, y_k är värdet på undersökningsvariabeln y för individ k och w_k är uppräkningsvikten för individ k . För varje individ i urvalet har vi tillgång till en vektor $\sum_U \mathbf{x}_k$ med hjälpinformation på populationsnivå. Denna används för att beräkna uppräkningsvikterna w_k enligt

$$w_k = 1 + \left(\sum_U \mathbf{x}_k - \sum_r \mathbf{x}_k \right)' \left(\sum_r \mathbf{x}_k \mathbf{x}_k' \right)^{-1} \mathbf{x}_k$$

Dessa vikter kommer att uppfylla kalibreringsvillkoret

$$\sum_r w_k \mathbf{x}_k = \sum_U \mathbf{x}_k$$

och är således kalibrerade till hjälpinformationen på populationsnivå.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Konfidensintervallen är beräknade enligt en metod som i 95 procent täcker in det sanna värdet (under antagande att systematiska fel är försumbara) och beräknas enligt formeln

punktskattning $\pm 1,96 * (\text{skattning av estimatorns medelfel})$

där såväl punkt- som medelfelsskattning beräknas med hjälp av ett av SCB egenutvecklat program, ETOS2.

2.7.4 Röjandekontroll

För att skydda enskilda individers svar redovisas endast statistiken på aggregerad nivå. Inga grupper redovisas som bygger på färre än 30 svar och inga celler redovisas som bygger på mindre än 3 svar.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Undersökningens rampopulation bestod av 3 035 behöriga och 6 068 ej behöriga.

Objektsbortfallet för undersökningen var 60,5 procent för behöriga och 75,1 procent för ej behöriga.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

På grund av den låga svarsandelen bland ej behöriga till vidare studier baseras resultaten i rapporten i huvudsak på svar från de behöriga till vidare studier.